

SIIKAISTEN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2015 ARVIOINTIKERTOMUS

1. LAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1. Kokoonpano

Siikaisten kunnan tarkastuslautakuntaan kuuluvat puheenjohtaja Matti Anttila varalla Hannu Heikintalo, varapuheenjohtaja Ulla Haavisto varalla Seija Unto, jäsen Leo Forss varalla Vesa Viljanen, jäsen Maria Santti varalla Tommi Santti, 19.10.2015 alkaen Jukka Pihlajaniemi ja jäsen Keijo Silvola varalla Paavo Tuulensuu.

1.2. Toiminnan tarkoitus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KunL 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kunta täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5§).

1.3. Yhteys tilintarkastajaan

Kunnan tilintarkastajana on toiminut JHTT-yhteisö BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHTT Vesa Keso.

1.4. Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja tarkastussäännön edellyttämiä asioita tilivuodelta 2015 kokouksissaan erikseen sovitun kokousaikataulun mukaisesti. Kokouksissa on saatu selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kunnan toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta.

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt itselleen työohjelman. Tämän työohjelman mukaisesti jokaisessa kokouksessa on ollut oma arviointiteema. Kokoukseen on kutsuttu kyseisen arviointiteeman mukainen viranhaltija kuultavaksi. Arviointityön välineenä on käytetty arviointilomaketta, joka on annettu kuultavalle viranhaltijalle. Viranhaltija on täyttänyt lomakkeen ja palauttanut sen tarkastuslautakunnalle ennen kokousta.

Kunnanjohtaja on kutsuttu jokaiseen kokoukseen antamaan katsaus ajankohtaisista kunnan toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista.

Seuraavassa on esitetty tarkastuslautakunnan kokouksissa kirjattuja tarkastusvuoteen 2015 kohdistuvia päätöksiä:

Kokous 2.9.2015. Työohjelmien käsittely:

Kunnanjohtaja selosti tarkastuslautakunnalle ajankohtaisia kunnan toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Esillä oli mm. tuulivoimapuiston valmistuminen, muutokset johtavissa viroissa ja Eteläpään vuokrasopimuksen ehtojen toteutuminen.

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan toimintatuottojen toteutuma ajalta 1-7/2015 oli 54,7% ja toimintakulujen 59,3%. Tuloslaskelman osoittama vuosikate oli 286t€. Investointimenojen toteutuma oli tarkastuslautakunnan saaman raportin mukaan 42%, 275t€.

Vt. sivistystoimenjohtaja Arja Lehtinen saapui kokoukseen selostamaan sivistyslautakunnan alaista toimintaa. Esillä oli mm. uuden rehtorin valinta, oppilasmäärän kehitys ja koulukiinteistöön tehdyt remontit.

Tarkastuslautakunta käsitteli ja hyväksyi vuoden 2015 arvioinnin työohjelman.

Tarkastuslautakunta merkitsi saaneensa tiedoksi vuoden 2015 tilintarkastuksen työohjelman.

Kokous 18.11.2015. Tekninen toimi; teknisen toimen hallinto, kiinteistötoimi ja tilahallintapalvelut:

Kunnanjohtaja selosti tarkastuslautakunnalle ajankohtaisia kunnan toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Esillä oli mm. uuden kuntalain ja itsehallintouudistuksen vaikutukset kunnan toimintaan.

Tarkastuslautakunnalle selostettiin vuoden 2016 talousarvion laadintaan liittyviä asioita.

Tekninen johtaja oli etukäteen toimittanut tarkastuslautakunnalle esityslistalla pyydetyn kirjallisen aineiston. Teknisen johtajan esitys eteni tämän aineiston sisällön mukaisesti.

Tarkastuslautakunnalle selostettiin vuoden 2015 investointien toteutumista.

Rehtori saapui kutsuttuna kokoukseen. Tarkastuslautakunnalle selvitetiin viranhaltijan asemaa organisaatiossa. Tarkastuslautakunta kävi keskustelun

ajankohtaisista sivistystoimeen liittyvistä asioista ja vastuualueen suurimmista haasteista.

Tarkastuslautakunta merkitsi tiedokseen tilintarkastustyön toteutumaportin 18.11.2015 asti tehdystä tarkastustyöstä.

Tarkastuslautakunta käsitteli arvioinnin ja tarkastuksen vuoden 2016 talousarvion ja päätti esittää sen liitteen mukaisena kunnanhallitukselle.

Kokous 27.1.2016. Tekninen toimi; liikenneväylät, palvelujen myynti, jätehuolto, energiahuolto, kaavoitus- ja rakennusvalvonta, palo- ja pelastustoimi sekä vesi- ja viemärilaitos ja näihin liittyvät investoinnit. **Perusturva:**

Kunnansihteeri ja kunnanjohtaja saapuivat kutsuttuina kokoukseen. Tarkastuslautakunta keskusteli virkajärjestelyiden vaikutuksista.

Kunnanjohtaja selosti tarkastuslautakunnalle ajankohtaisia kunnan toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Esillä oli mm. kunnan uusi sähköpostijärjestelmä, hallintosäännön ja kuntastrategian valmisteluprosessit sekä sotevalmistelun tämänhetkinen tilanne. Tarkastuslautakunta keskusteli toimintojen ulkoistamisesta.

Kunnanjohtaja selosti tarkastuslautakunnalle talouden toteutumaa vuodelta 2015. Toimintatuottojen toteutuma oli 95,6% ja toimintakulujen 98,1%. Verotulojen toteutuma oli 106,2% ja valtionosuuksien 102,5%. Tuloslaskelman osoittama vuosikate oli 844t€, joka on 574t€ enemmän kuin talousarviossa. Kunnanjohtajan ennusteen mukaan tilikausi 2015 olisi ylijäämäinen.

Tekninen johtaja oli etukäteen toimittanut tarkastuslautakunnalle täytetyn arviointilomakkeen. Teknisen johtajan esitys eteni tämän raportin sisällön mukaisesti.

Sari Vuorela saapui kutsuttuna kokoukseen. Hän selosti tarkastuslautakunnalle Posan organisaatiomuutoksen tavoitteita ja vaikutuksia Siikasten kunnalle.

Saadun selvityksen mukaan organisaatiomuutoksen tavoitteena oli parantaa kuntien mahdollisuutta ohjata Posan toimintaa. Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan tähän tavoitteeseen ei ole päästy. Siikaisten kunnan saamiin palveluihin tehty organisaatiomuutos ei ole vaikuttanut.

Tarkastuslautakunta keskusteli Posan talousarvioista ja yhtymävaltuuston asettamista toiminnallisista tavoitteista.

Tarkastuslautakunta kävi keskustelun toimielinten tekemistä päätöksistä. Tarkastuslautakunta päätti pyytää, että asiakirjat lähetetään aikaisemmin esitetyn pyynnön mukaisesti.

Tarkastuslautakunta merkitsi saaneensa tiedoksi tilintarkastustyön toteutumaraportin 27.1.2016 mennessä tehdystä vuoden 2015 tilintarkastustyöstä.

Kokous 6.4.2016. Tilinpäätöksen esittely, sivistystoimi:

Kunnanjohtaja oli estynyt saapumaan kokoukseen.

Tarkastuslautakunta ja *kunnansihteeri* kävivät yhdessä läpi kunnanhallituksen 31.3.2016 allekirjoittaman vuoden 2015 tasekirjan sisältöä. Kunnansihteeri selosti tarkastuslautakunnalle Siikaisten kunnan keskeisten tavoitteiden toteutumista.

Keskeisistä Siikaisten kunnan tavoitteista esillä olivat kunnan säilyminen itsenäisenä, soite-palveluiden ja -kustannusten kehitys, kuntien välisen yhteistyön lisääminen, investointien ja lainakannan kehitys, maksujen ja taksojen pitäminen kohtuullisella tasolla, asukasluvun lisääminen sekä yhteismetsän perustaminen.

Kunnansihteeri ja tarkastuslautakunta keskustelivat tavoitteiden saavuttamiseksi tehdyistä toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista. Saadun selvityksen mukaan kunnanhallitus on toiminut asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kunnan itsenäisyyden säilymisen kannalta keskeistä on talouden tasapainon saavuttaminen. Saadun selvityksen mukaan toimintatuottojen toteutuma oli 96% ja toimintakulujen 99%. Verotulojen toteutuma oli 106% ja valtionosuuksien 103%. Tuloslaskelman osoittama vuosikate oli 792t€ ja tilikauden ylijäämä 218t€. Investointien nettomeno oli 470t€. Lainakanta oli edellisvuoden tasolla 1542€/asukas. Emokunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää 756€/asukas ja konsernitaseessa 799€/asukas.

Sivistystoimenjohtaja/rehtori oli etukäteen toimittanut tarkastuslautakunnan jäsenille arviointilomakkeen. Hänen esityksensä eteni tämän lomakkeen sisällön mukaisesti. Tarkastuslautakunta keskusteli sivistystoimenjohtaja/rehtorin kanssa sivistyslautakunnan alaisista asioista.

Tarkastuslautakunta merkitsi saaneensa tiedoksi tilintarkastustyön toteutumaraportin 6.4.2016 asti tehdystä vuoden 2015 tarkastustyöstä.

Kokous 10.5.2016:

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2015 arviointikertomuksen ja vuoden 2015 tilintarkastuskertomuksen ja muut tilintarkastajan raportit ja teki tarvittavat esitykset kunnanvaltuustolle.

2. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN JA TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTI

2.1. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tuloksellisuus hallintokunnittain

Tarkastuslautakunta arvioi hallintokuntien ja niiden tehtäväalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta seuraavasti:

Kunnanhallitus:

- Kunnanhallituksen tehtäväalueiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet talousarvion mukaisesti.
- Erikoissairaanhoidon kustannukset (2,173M€) ovat nousseet edellisvuodesta 12,2%
- Perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden (Posa) kustannukset (4,034M€) ovat laskeneet edellisvuodesta 1,2%
 - perhepalvelut -16,1%
 - aikuispalvelut +7,1%
 - vanhuspalvelut +0,5%
 - erityispalvelut -1,6%
 - ympäristöpalvelut +6,1%

Sivistyslautakunta:

- Sivistystoimen tavoitteita, tavoitteiden saavuttamiseksi tehtyjä toimenpiteitä ja toimenpiteiden vaikutuksia sekä toiminnan tulksellisuutta on kartoitettu sivistystoimenjohtaja/rehtorin kuulemisessa 6.4.2016.
- Tarkastuslautakunnan saamien selvitysten mukaan toimintaa voidaan pitää valtuuston asettamien talousarvoin tavoitteiden mukaisena.
- Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan kuntastrategia on valmisteilla. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kuntastrategiasta tulee löytymään lähtökohtia hallintokuntien omille talousarviotavoitteille.
- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että sivistystoimessa panostetaan talousarvion toiminnallisten tavoitteiden määrittämiseen. Tavoitteiden tulisi lähteä strategian tavoitteista. Tavoitteiden määrittämisen yhteydessä tulisi myös miettiä miten tavoitteiden toteutumista ja aikaansaatuja vaikutuksia voidaan mitata. Mittaamisessa voidaan hyödyntää esim. erilaisia vertailuja, tilastoja ja kyselyitä.

- Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista tulee seurata tilivuoden aikana ja toteutumasta raportoida kuten taloudellisista tavoitteista ja niiden saavuttamisesta.

Tekninen lautakunta:

- Teknisen lautakunnan alaista toimintaa on arvioitu teknisen johtajan kuulemisissa 18.11.2015 ja 27.1.2016.
- Kuulemisissa on painotettu talousarviossa esitettyjä tavoitteita ja niiden toteutumista.
- Saatujen selvitysten mukaan teknisen lautakunnan toiminta on ollut kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaista.
- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että teknisessä toimessa panostetaan talousarvion toiminnallisten tavoitteiden määrittämiseen. Tavoitteiden tulisi lähteä strategian tavoitteista. Tavoitteiden määrittämisen yhteydessä tulisi myös miettiä miten tavoitteiden toteutumista ja aikaansaatuja vaikutuksia voidaan mitata. Mittaamisessa voidaan hyödyntää esim. erilaisia vertailuja, tilastoja ja kyselyitä.
- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kiinteistöjen ylläpidosta tehdään strateginen päätös, jolloin niukat resurssit voidaan kohdistaa mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Vuoden 2015 toimintakertomuksessa on esitetty oikein ja riittävästi kunnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.

2.2. Koko kuntaa koskevat taloudelliset tavoitteet

Toimintatuotot 1 824t€ olivat 62t€ suuremmat kuin talousarviossa. Toimintakulut 11 582t€ olivat 137t€ pienemmät kuin talousarviossa. Verotulot olivat 4 640t€, joka on 269t€ enemmän kuin talousarviossa. Valtionosuudet olivat 5 941t€, joka on 166t€ enemmän kuin talousarviossa.

Kunnan vuosikate oli ylijäämäinen 792t€. Vuoden 2015 talousarviossa vuosikatteen oli arvioitu muodostuvan ylijäämäiseksi talousarvioon tehtyjen muutosten jälkeen 270t€.

Tilikauden tulos muodostui suunnitelman mukaisten poistojen jälkeen ylijäämäiseksi 218t€, mikä on sama kuin tilikauden ylijäämä.

Kunnan omavaraisuusaste oli 66,9 %. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 68,0 %.

2.3. Investoinnit

Kunnan talousarviossa oli investointimenoja varten yhteensä 690t€. Investointimenot toteutuivat 560t€:n suuruisina. Investointien rahoitusosuuksia oli budjetoitu 60t€, kun niiden toteutuma oli 88t€.

3. KUNTAKONSERNI

Toimintakertomuksessa on tehty selkoa, miten valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet kuntakonsernin toiminnassa. Selvitys kohdistuu konsernijohdon toimintaan, kunnan edustajien toimintaan tytäryhteisöissä ja siihen, miten tytäryhteisöille kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tai muutoin asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan toimintakertomuksessa on annettu riittävästi selvityksiä kuntakonsernia koskevista asioista.

Konsernin kertynyt ylijäämä oli 799€/asukas, lainakanta 1 716€/asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 27,1%.

4. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää vuoden 2015 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Siikaisissa 10.5.2016

Matti Anttila
puheenjohtaja

Ulla Haavisto
varapuheenjohtaja

Leo Forss

Maria Santti

Keijo Silvola